

Dosarul nr.3ra-1432/19

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (jud: L.Țurcan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A.Gheorghieș, Eu.Bejenaru A.Toderaș)

ÎNCHEIERE

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Alexei Rusnac împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Dondușeni și Casei Naționale de Asigurări Sociale privind achitarea alocației de stat,

împotriva deciziei din 8 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și admis apelul declarat de Alexei Rusnac, a fost casată parțial hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la efectuarea recalculării alocației și în această parte a fost pronunțată o decizie nouă, de admitere integrală a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 26 noiembrie 2018 Alexei Rusnac a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Dondușeni privind achitarea alocației de stat.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că în perioada anilor 1984 – 1986 a participat la acțiunile de luptă din Afganistan, iar la 11 ianuarie 1986 în timpul luptelor a fost rănit.

A indicat că la 31 iulie 1986 pentru operațiunile de luptă din Afganistan a fost decorat cu ordinul „Steaua Roșie”, iar ca urmare din anul 1986 până în prezent a primit 54 ruble, ulterior – 54 lei.

Luând în considerație faptul că unii invalizi de război la moment primesc alocații pentru ordinul „Steaua Roșie” în sumă de 500 lei, la 24 octombrie 2018 a adresat în adresa Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Dondușeni o solicitare de a-i fi calculată și achitată alocația de 500 lei lunar, însă prin răspunsul din 27

octombrie 2018 Casa i-a refuzat în recalcularea și achitarea alocației de 500 lei lunar.

În opinia sa, prin refuzul nominalizat i-a afectat dreptul de proprietate asupra acestei indemnizații, care conform legii trebuie achitată, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în instanța de judecată.

Alexei Rusnac a solicitat anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Dondușeni de a-i stabili și plăti alocația de stat în sumă de 500 lei lunar cu efectuarea calculului respectiv din 1 mai 2003.

Prin încheierea din 6 februarie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni a fost dispusă introducerea Casei Naționale de Asigurări Sociale în calitate de copârât în cauza civilă dată.

Prin hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni, cererea de chemare în judecată depusă de Alexei Rusnac a fost admisă parțial, fiind obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i stabili și achita lui Alexei Rusnac alocația de stat pentru ordinul „Steaua Roșie” primit la 31 iulie 1986, pentru operațiunile militare din Afganistan care se egalează cu ordinul „Ștefan cel Mare”, în sumă de 500 lei lunar cu efectuarea recalculului din data adresării reclamantului în judecată – 26 noiembrie 2018.

Prin decizia din 8 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și admis apelul declarat de Alexei Rusnac, a fost casată parțial hotărârea din 27 martie 2019 a Judecătorei Edineț, sediul Dondușeni în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la efectuarea recalculării alocației și în această parte a fost pronunțată o decizie nouă, prin care a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i recalcula și achita lui Alexei Rusnac alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 lei lunar, începând cu data de 26 mai 2006.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că din Hotărârea nr. 533 din 13 iulie 1995 a Parlamentului Republicii Moldova cu privire la drepturile cetățenilor RM decorați cu distincții de stat ale fostei URSS, rezultă că ordinul fostei URSS „Steaua Roșie” a fost echivalat după importanță cu ordinul RM „Ștefan cel Mare”.

Respectiv, în speță nu pot apărea careva dubii privind cuantumul alocației nominale stabilite și care urmează a fi achitate persoanelor decorate cu ordinul fostei URSS „Steaua Roșie”.

În această ordine de idei instanța de apel a respins ca fiind neîntemeiat argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale în ce privește faptul că alocația nominală în cuantum de 500 lei se stabilește doar persoanelor decorate cu Ordinul „Ștefan cel Mare”, dar nu și persoanelor decorate cu Ordinul „Steaua Roșie”. Or, legislația în vigoare prevede expres că cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale fostei U.R.S.S., beneficiază de drepturile respective, prevăzute pentru cetățenii Republicii Moldova, decorați cu distincții de stat ale Republicii Moldova.

Totodată, prin Legea nr. 105-XVI din 04.05.2006 (în vigoare din 26.05.2006) pentru completarea art. 22 din Legea nr. 190-XV din 08.05.2003 cu

privire la veterani, dreptul de a beneficia de alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în mărime de 500 lei a persoanelor decorate cu ordinul „Ștefan cel Mare”, a apărut începând cu 26 mai 2006, iar conform pct. 19 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a alocațiilor nominale de stat pentru merite deosebite față de stat aprobat prin HG nr. 1413 din 27.11.2003 cu privire la alocațiile nominale de stat pentru merite deosebite față de stat, sumele alocațiilor nominale neachitate la timp din vina organului, care stabilește și plătește alocația, se plătesc, retroactiv fără nici o limitare, astfel Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să efectueze recalcularea și să-i achite lui Alexei Rusnac alocația nominală lunară de stat pentru merite deosebite față de stat în sumă de 500 lei lunar, începând cu data de 26 mai 2006.

Din aceste considerente și având în vedere că drepturile sociale sunt acele drepturi care asigură accesul la resurse indispensabile existenței și dezvoltării ființei umane din punct de vedere economic, social și cultural, iar prin natura sa social-juridică alocația nominală lunară este o sursă permanentă de sub existență a persoanei, acțiunea Alexei Rusnac a fost admisă parțial.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei și a hotărârii enunțate, la 1 noiembrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale le-a contestat cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea actelor judecătorești contestate ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei hotărâri noi, de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în referința asupra cererii de chemare în judecată și în cererea de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că acțiunea urma a fi respinsă, deoarece Alexei Rusnac beneficiază de pensie de dezabilitate (gradul 2) ca invalid de război care în urma recalculării și a indexării anuale pe parcursul anilor 2008-2017 cuantumul pensiei a fost majorat și constituie suma de 1355, 50 lei lunar.

În speță, intimatul Alexei Rusnac beneficiază de alocația nominală pentru merite deosebite față de stat ca persoană decorată cu ordinul „Steaua Roșie” în mărimea stabilită anterior, în cuantum de 54 de lei.

Instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de îndeplinire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de admitere parțială a acțiunii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod

se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar conform art. 245 din același cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 8 octombrie 2019 (f.d.119). Respectiv, recursul depus la 1 noiembrie 2019 (f.d.128) este în termen.

Având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele cauzei civile, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul enunțat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de

contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic